

Monumentnummer*: 518060

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 februari 2002
Kadaster deel/nr 82798/30

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zaandam Zaanstad Noord-Holland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zaandam K 14417

Omschrijving**

Inleiding

STANDBEELD van tsaar Peter de Grote daterend uit 1909. Het midden op de Dam geplaatste beeld werd ontworpen door de Russische beeldhouwer Léopold Bernstamm in opdracht van tsaar Nicolaas II, die het in 1911 schonk aan de stad Zaandam ter herinnering aan het verblijf van Peter de Grote in de stad. Nicolaas II liet de in Parijs werkzame Bernstamm tussen 1900 en 1910 vijf monumenten voor zijn beroemde voorvader maken waaronder een standbeeld in Sint Petersburg. Het Zaanse beeld, dat gegoten werd bij J. Malesset in Parijs, is hiervan een replica. De sokkel werd ontworpen door de Parijse architect A. Guilbert.

Omschrijving

Circa vijf meter hoog standbeeld bestaande uit een twee meter hoog bronzen beeld geplaatst op een circa drie meter hoge sokkel van het grijze Emelpov-graniet uit de Oekraïne. Op de westzijde van de achthoekige sokkel staat in bronzen letters de tekst: "CZAAR PETER I/LEERT DEN SCHEEPSBOUW IN ZAANDAM/1697/GESCHENK VAN KEIZER/NICOLAAS II/AAN DE STAD ZAANDAM/1911". De oostkant van de sokkel is voorzien van een bronzen reliëf van het Russische rijkswapen, waaronder zich hetzelfde opschrift in het Russisch bevindt.

Het beeld toont tsaar Peter de Grote als sloopstimmerman, zittend op de rand van een in aanbouw zijnd schip, terwijl hij met een bijl een stuk hout bewerkt. Het beeld is aan de achterzijde gesigneerd "L. BERNSTAMM" (links) en "J. MALESSET/fondeur d'art/PARIS" (rechts).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het standbeeld van tsaar Peter de Grote is van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een in opdracht van tsaar Nicolaas II vervaardigd standbeeld uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, als herinnering aan het voor de relatie tussen Rusland en Zaandam en de ontwikkeling van de Russische scheepsbouw belangrijke verblijf van tsaar Peter de Grote in Zaandam. Het beeld heeft typologische en kunsthistorische waarde als voorbeeld van de ontwikkeling van de monumentale beeldhouwkunst in Nederland in de negentiende en twintigste eeuw. Daarnaast heeft het standbeeld situationele waarde vanwege de beeldbepalende situering midden op de Dam.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)